

Súd: Okresný súd Považská Bystrica
Spisová značka: 14P/44/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3720202739
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 06. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Libor Kysucký
ECLI: ECLI:SK:OSPB:2021:3720202739.2

Uznesenie

Okresný súd Považská Bystrica v konaní o osvojiteľnosti mal. S. H., nar. X.XX.XXXX v K.N. G., zastúpeného procesným opatrovníkom Mgr. Marekom Mižákom, vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu Považská Bystrica, dieťa X. H., nar. XX.X.XXXX, bytom V. XXXX/XXX, K. G. a otca, ktorého meno, priezvisko a ani ďalšie identifikačné údaje nie sú uvedené v rodnom liste horeuvedeného dieťaťa, za účasti poručníka Mesta Považská Bystrica so sídlom Centrum 2/3, 017 13 Považská Bystrica. o návrhu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica takto

rozhodol:

Súd konanie **z a s t a v u j e**.

Žiaden z účastníkov **n e m á n á r o k** na náhradu trov konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Považská Bystrica podal návrh na začatie konania o osvojiteľnosti mal. S.. Úrad tvrdil, že:

- dňa X.XX.XXXX mu J. K. G. oznámila, že sa narodilo dieťa, ktorého sa matka vzdáva v prospech osvojenia
- dňa 12.10.2020 sa na úrad dostavila stará matka mal. S. H.
- opatrovníčka matky mal. S. si rozhodnutie dostatočne premyslela a rozhodla sa, že by nezvládala vychovávať mal. S. a starať sa aj o svoju nesvojprávnu dcéru
- v súčasnosti je zamestnaná a nemôže zostať s dieťaťom na materskej dovolenke, pretože by jej príjem nepostačoval na pokrytie výdavkov spojených so starostlivosťou o dieťa, s nákladmi spojenými s užívaním bytu, ako i s ostatnými nákladmi na stravu a základné životné potreby
- X. H. (matka mal. S.) nie je schopná postarať sa o seba a ani o mal. dieťa
- vzhľadom k tomu, že rodina sa nachádza v nepriaznivej životnej situácii a nezvládla by starostlivosť o dieťa, preto sa rozhodla, že písomným vyhlásením Vyhlásenie Privoľenie na osvojenie sa mal. S. vzdá v prospech osvojenia
- podľa vyjadrenia lekárov dieťa je zdravé a je vhodné umiestniť ho do náhradnej starostlivosti formou osvojenia.

2. Úrad práce ako dôkaz predložil potvrdenie o zdravotnom stave, „Vyhlásenie Privoľenie na osvojenie dieťaťa“ a rodný list.

3. Procesný opatrovník mal. S. s návrhom súhlasil (č.l. 55pv).

4. Poručník mal. S. s návrhom súhlasil.

5. Otec mal. S. sa nevyjadril.

6. Súd považuje (rodným listom) za preukázané, že dňa X.XX.XXXX sa v K. G. narodil S. H.. V rodnom liste je uvedené, že matkou mal. S. je X. H., nar. XX.X.XXXX. Meno, priezvisko a ani ďalšie identifikačné údaje otca maloletého nie sú v rodnom liste uvedené.

Súd považuje za preukázané aj to, že od 8.9.2020 je spôsobilosť X. H., nar. XX.X.XXXX obmedzaná a že jej opatrovníčkou je S. A. (č.l. 10).

Súd považuje za preukázané aj to, že S. A. dňa 12.10.2020 podpísala listinu „Vyhlásenie Privolenie na osvojenie dieťaťa“, v ktorej uviedla, že vyhlasuje, že slobodne súhlasí bez hrozby a nátlaku s osvojením maloletého, že rozumie, že jej dieťa môžu osvojiť manželia alebo osoba, ktorí žijú v zahraničí, že rozumie, že osvojením dieťaťa vznikne medzi osvojiteľom a osvojencom taký pomer, aký je medzi rodičmi a deťmi, že dáva privolenie na účely osvojenia, ktorým sa končí doterajší právny vzťah rodiča a dieťaťa medzi dieťaťom a jeho matkou, a že bola informovaná, že svoje privolenie môže odvolať do právoplatnosti rozhodnutia súdu o umiestnení dieťaťa do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

Súd považuje (znaleckým posudkom č. 31/2020 S.. M. K.) za preukázané aj to, že X. H., nar. XX.X.XXXX je v akýchkoľvek sociálnych vzťahoch dezorientovaná a neschopná riešiť aj banálne situácie (č.l. 20).

Súd považuje (správou S.. M. K.) za preukázané aj to, že X. H., nar. XX.X.XXXX trpí stredne ťažkou retardáciou (IQ = 45), sama potrebuje 24-hodinovú opatrovateľskú starostlivosť a nie je schopná posúdiť dôsledky osvojenia (č.l. 38).

Súd považuje za preukázané aj to, že tunajší súd uznesením č.k. 13P/53/2020-27 mal. S. za poručníka ustanovil Mesto Považská Bystrica (č.l. 44).

7. Podľa § 102 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z. na osvojenie nie je potrebný súhlas rodičov osvojovaného maloletého dieťaťa ani súhlas maloletého rodiča maloletého dieťaťa, ak:

a) počas najmenej šiestich mesiacov neprejavovali skutočný záujem o mal. dieťa najmä tým, že ho nenavštevovali, neplnili si pravidelne a dobrovoľne vyživovaciu povinnosť k mal. dieťaťu a nevynaložili úsilie upraviť si svoje rodinné a sociálne pomery tak, aby mohli osobne vykonávať starostlivosť o mal. dieťa, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo

b) počas najmenej dvoch mesiacov po narodení dieťaťa neprejavili o dieťa žiadny záujem, ak im v prejavení záujmu nebránila závažná prekážka, alebo

c) je rodičom žena, ktorá požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom podľa osobitného predpisu 17b) a počas najmenej dvoch mesiacov po narodení dieťaťa neprejavila o dieťa žiadny záujem, alebo

d) dajú súhlas na osvojenie vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom.

Podľa § 102 ods. 2 Zákona o rodine osobný súhlas rodiča podľa odseku 1 písm. d) musí mať písomnú formu a musí byť uskutočnený pred súdom alebo pred orgánom sociálnoprávnej ochrany, alebo pred povereným zamestnancom orgánu sociálnoprávnej ochrany v zdravotníckom zariadení, kde sa dieťa narodilo. Odvolať súhlas možno len do času, kým maloleté dieťa nie je umiestnené na základe rozhodnutia súdu do starostlivosti budúcich osvojiteľov.

Podľa § 102 ods. 4 zákona č. 36/2005 Z. z. o splnení podmienok osvojiteľnosti maloletého dieťaťa uvedených v odseku 1 rozhoduje súd na návrh orgánu sociálnoprávnej ochrany alebo aj bez návrhu.

8. Na úvod tejto časti odôvodnenia sa žiada uviesť, že z § 138 ods. 1, 3 C.m.p. vyplýva, že účastníkom tohto konania sú úrad práce a dieťa (zastúpené procesným opatrovníkom). Pokiaľ ide o biologickú matku, žiada sa uviesť, že táto účastníčkou konania nie je - a to z dôvodu, že táto nie je schopná posúdiť dôsledky osvojenia (viď č.l. 38); namiesto matky je tak účastníkom poručník maloletého dieťaťa.

Pokiaľ ide o biologického otca, tento nie je zapísaný v rodnom liste a súdu teda nie sú známe jeho identifikačné údaje. Nie je teda známa (a zistiteľná) ani adresa otca a súd mu preto návrh a ostatné písomnosti doručil postupom podľa § 106 ods. 3 C.s.p., resp. § 116 ods. C.s.p.

9. Z § 101 ods. 1 zákona o rodine je zrejmé, že na osvojenie maloletého dieťaťa je potrebný súhlas jeho (biologických) rodičov. Toto základné pravidlo má však niekoľko výnimiek (viď § 102 ods. 1 zákona o rodine), v dôsledku čoho do 31.3.2005 bolo v konaní o osvojenie potrebné najskôr prejudiciálne skúmať, či (biologickí) rodičia dieťaťa sú alebo nie sú účastníkmi konania o osvojenie. Aby sa predišlo takémuto prejudiciálnemu skúmaniu, zákonodarca do slovenského právneho poriadku od 1.4.2005 zaviedol tzv. konanie o osvojiteľnosti, ktorého význam je v tom, aby sa ešte pred konaním o osvojenie definitívne vyriešila otázka, či je alebo nie je potrebný súhlas rodičov s osvojením (viď tiež strana 612 publikácie Zákon o rodine Komentár 2. vydanie C. H. Beck 2013). Súd v konaní o osvojiteľnosti konkrétne skúma, či sú alebo nie sú splnené podmienky uvedené v § 102 ods. 1 zákona č. 36/2005 Z.z., t.j. či:

- rodičia dieťaťa počas najmenej šiestich mesiacov neprejavovali skutočný záujem o svoje dieťa a čo im v prejavovaní záujmu bránilo

- rodičia dieťaťa počas najmenej dvoch mesiacov po narodení dieťaťa neprejavili o dieťa žiadny záujem a čo im v prejavovaní záujmu bránilo
- matka dieťaťa požiadala o utajenie svojej osoby v súvislosti s pôrodom podľa osobitného predpisu 17b) a či táto matka počas dvoch mesiacov po narodení dieťaťa neprejavila o dieťa žiadny záujem
- rodičia dieťaťa dali súhlas na osvojenie vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom.

10. Pokiaľ ide o „súhlas na osvojenie daný vopred bez vzťahu k určitým osvojiteľom“, z § 102 ods. 2 Zákona o rodine vyplýva, že takýto súhlas musí byť osobný - t.j. môže ho udeliť jedine osobne rodič, nie však zástupca (či už zákonný alebo splnomocnený) rodiča - viď tiež komentár k zákonu o rodine uverejnený v ASPI ako LIT34224SK.

V tejto súvislosti sa žiada zdôrazniť, že vzťah matky k dieťaťu je výnimočný a že ide o také puto, ktoré v podstate nemá obdoby, keď dieťa k matke a matka k dieťaťu sú spravidla pripútani veľmi intenzívnou láskou. Preto jedinou osobou, ktorá má právo urobiť také výsostne osobné rozhodnutie, ako je rozhodnutie o tom, či sa svojho dieťaťa vzdá alebo nie, môže byť výlučne matka (čo zákon o rodine zjavne rešpektuje práve tým, že stanovuje, že tzv. bi nko súhlas musí byť osobný).

Z vykonaného dokazovania však vyplýva, že listinu „Vyhlásenie Privoľenie na osvojenie dieťaťa“ podpísala opatrovníčka biologickej matky S. A.. Pretože však matkou mal. S. je X. H., je jasné, že predmetnú listinu nepodpísala osobne matka. Pretože biologická matka mal. S. nedala vopred osobný súhlas na osvojenie bez vzťahu k určitým osvojiteľom, podmienka osvojiteľnosti uvedená v § 102 ods. 1 písm. d) Zákona o rodine nie je splnená a súd preto konanie podľa § 140 C.m.p. zastavil.

V súvislosti s (ne)možnosťou zastúpenia X. H. S. A. pri robení bi nko súhlasu s osvojením sa žiada poukázať aj na to, že vo výroku rozsudku tunajšieho súdu č.k. 7Ps/19/2019-80 nie je výslovne uvedené, že by X. H. nebola spôsobilá takýto právny úkon urobiť, a teda toto oprávnenie nemohlo prejsť na S. A..

11. Súd pritom prihliadol aj na to, že vo vzťahu k mal. S. neboli splnené ani podmienky osvojiteľnosti uvedené v § 102 ods. 1 písm. a) a b) Zákona o rodine. Z vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že biologická matka mal. Michala trpí stredne ťažkou retardáciou (IQ = 45), a teda sama potrebuje 24-hodinovú opatrovateľskú starostlivosť. Táto skutočnosť je podľa názoru súdu takou závažnou prekážkou, ktorá bránila matke, aby o mal. S. prejavila akýkoľvek záujem; neprejavenie záujmu o dieťa v tejto situácii teda nemôže byť na ťarchu matky.

12. Pre úplnosť sa žiada uviesť, že z § 101 ods. 2 Zákona o rodine vyplýva, že ak je spôsobilosť rodiča na právne úkony obmedzená (čo je práve prípad X. H.), jeho súhlas s osvojením nie je potrebný - ale iba vtedy, ak takýto rodič zároveň nie je spôsobilý posúdiť dôsledky osvojenia. Z § 102 Zákona o rodine však nevyplýva, že otázka spôsobilosti posúdiť dôsledky osvojenia by sa mala skúmať práve v rámci konania o osvojiteľnosti a je teda zrejme, že túto otázku je možné posudzovať iba ako prejudiciálnu otázku v konaní o osvojenie.

Pokiaľ sa súd otázkou, či je X. H. spôsobilá posúdiť dôsledky osvojenia zaoberal aj v tomto konaní, súd túto otázku riešil iba v súvislosti s vymedzením okruhu účastníkov.

13. O trovách konania súd rozhodol podľa § 52 C.m.p.

14. Pokiaľ ide o lehotu uvedenú v § 141 C.m.p., žiada sa uviesť, že vydaniu rozhodnutiu v rámci tejto lehoty zabránila tá skutočnosť, že bolo potrebné vyčkať na skončenie konania o ustanovení poručníka mal. S. (viď č.l. 30, 44).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu možno podať odvolanie do 15 dní od jeho doručenia na Okresnom súde Považská Bystrica v jednom vyhotovení (§ 357 písm. a/ C.s.p.).

V odvolaní treba uviesť, ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis, spisovú značku konania, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (odvolacie dôvody) a čoho sa odvolateľ domáha (odvolací návrh).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že a) neboli splnené procesné podmienky, b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne

obsadený súd, d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností, f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci alebo i) súd prvej inštancie nesprávne alebo neúplne zistil skutočný stav veci.

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v predchádzajúcej vete, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 C.s.p.).

Odvolacie dôvody možno meniť a dopĺňať až do rozhodnutia o odvolaní (§ 62 ods. 2 C.m.p.).

Odvolací súd nie je viazaný rozsahom odvolania vo veciach, v ktorých možno začať konanie aj bez návrhu (§ 65 C.m.p.).

Odvolanie urobené v listinnej podobe treba predložiť v potrebnom počte rovnopisov s prílohami tak, aby sa jeden rovnopis s prílohami mohol založiť do súdneho spisu a aby každý ďalší subjekt dostal jeden rovnopis s prílohami. Ak sa nepredloží potrebný počet rovnopisov a príloh, súd vyhotoví kópie podania na trovy toho, kto podanie urobil.